

N. K. KRUPSKAJA

MUISTEMIANI V. I. LENINISTÄ

VUODEN 1919 LOPPUPUOLI

Vuoden 1919 loppupuoli oli alkua raskaampi. Erikoisen vaikeat olivat syys- ja lokakuu, marraskuun alku. Kansalaissota sai laajemmat mitat. Koltšak oli voitettu, mutta valkoiset olivat päättäneet ottaa haltuunsa Neuvostovallan keskuksat Moskovan ja Pietarin. Etelästä käsin oli tulossa Denikin, joka oli vallannut joukon hyvin tärkeitä kohteita Ukrainassa, lännestä eteni Judenitš, hän oli jo pääsemäisillään aivan Pietariin. Valkoisten voitot nostattivat piileksivien vihollisten mieltä. Marraskuun lopulla Pietarissa paljastettiin vastavallankumouksellinen järjestö, jolla oli yhteys Judenitšiin ja joka sai Ententelta avustusta.

Koko ajan, kun Denikin ja Judenitš olivat voiton puolella, Vladimir Iljitšin nimelle tuli kimpuittain nimettömiä kirjeitä, joissa parjattiin, uhkailtiin ja ivattiin pilakuvin. Sivistyneistö horjui vielä. Neuvostovallan puolelle oli siirtynyt ainoastaan sen edistysmielisin osa Timirjazev¹ etujoukossa. Eserrien kannatuksella anarkistit järjestivät syyskuun 25 pnä Leontjevin kujalla sijaitsevassa VKP(b):n Moskovan komitean huoneistossa räjähdysten, jossa tuhoutui joukko tovereitamme.

Joka puolella vallitsi hirveä nälänhätä ja kurjuus. Oli luji-tettava Punaista Armeijaa, pidettävä siinä yllä taistelumielialaa, harkittava sotarintaman suunnitelmia, huollettava Punainen Armeija, rintama ja työläiskeskukset viljalla, selitys- ja agitaa-tiotyötä piti tehdä yhä laajemmassa mitassa, koko hallinta-koneisto oli järjestettävä uudestaan, ei vanhalla, ei byrokraatti-sella tavalla, vaan uuteen, neuvostomalliin, oli valittava työnteki-jät, opetettava heitä ja oltava perillä kaikista pikkuasioista.

Iljitšin voitonvarmuus ei heikentynyt hetkeksikään, mutta hän tekikin työtä aamusta iltaan, suurilta huolilta hän ei saanut

---

¹ Timirjazev Klimenti Arkadjevitš (1845—1920) — maailmankuulu venäläinen tiedemies, kasvien elämän tutkija.— *Suom.*

unenrauhaa. Usein herätessään yöllä hän nousi tarkastamaan puhelimitse, oliko jokin hänen määräyksensä täytetty, tai sähkötti vielä lisäselitykseksi jotain ylimääräisesti. Päivisin hän oli kotona vähän, enimmäkseen istui työhuoneessaan vastaanottamassa asiakkaita. Noina kiireisinä kuukausina näin häntä tavallista vähemmän, kävimme tuskin ollenkaan kävelyllä, enkä kehdannut ilman asiaa käydä hänen työhuoneessaan, kun pelkäsin häiritsevänä työtä.

Kiperin kysymys oli leipäkysymys. Silloisissa oloissa, kun pieni talonpoikaistalous oli vallitsevana maataloudessa ja lisäksi harjoitettiin hurjaa keinottelua, oli suorastaan mahdotonta toteuttaa suoranaista leipäviljan ostoa tarpeellisessa määrässä. Se asia oli saatava tietyn suunnitelmallisuuden raiteille, saatettava voimaan joukko ehdottomia lakeja ja mobilisoitava siihen tehtävään sopivia ihmisiä. Eikä ollut sattuma, että helmikuussa 1918 elintarvikeasiain kansankomissaarin virkaan määrättiin Aleksandr Dmitrijevits Tsurupa. Tunsimme hänet jo entisiltä ajoilta, olin ollut hänen kanssaan Ufassa karkotettuna.

Hänen isänsä oli ollut pikkuvirkailija (kaupunkihallinnon sihteeri) Aljoškissa Taurian läänissä. Aleksandr Dmitrijevits oli syntynyt samana vuonna kuin Vladimir Iljitš, 1870. Perhe oli ollut iso, 8 henkeä, isä kuollut varhain, äiti oli ommellut ansiotyöksi, ja Aleksandr Dmitrijevits alkanut varhain antaa tunteja. Hän oli käynyt kansakoulun, kaupunkikoulun ja maatalousopiston (keskikoulun). Ammatiltaan hän oli agronomi, oli hyvin perillä maataloudesta ja talonpoikaisoloista. Vallankumouksellisena hän oli joutunut ensimmäistä kertaa vankilaan 1893 ja uudestaan hänet vangittiin 1895. Vuodesta 1897 hän oli palvelut Ufassa tilastovirkailijana. Siellä hän kuului sosialidemokraattien ryhmään, joka teki aktiivista työtä rautatietyöläisten ja lähi-seudun tehdastyöläisten keskuudessa, teimme siellä työtä yhdessä. Ufassa hän tapasi kaksi kertaa Vladimir Iljitšin, joka kävi luonani, myöhemmin olimme koko ajan kirjeenvaihdossa. Hän kirjoitti „Iskraan”. Tunsimme hänet vakaumuksellisena innokkaana vallankumousmiehenä. Vuonna 1901 hän järjesti Harkovin vappulakon, vuonna 1902 hän teki Tulassa työtä ryhmässä, johon kuuluivat Sofia Nikolajevna Smidovitš, Veresajev, Lunatšarskin veli. Vuonna 1902 Tsurupa vangittiin Tulassa ja vuonna 1905 hän oli taas Ufassa työssä.

Vuodesta 1914 Tsurupa alkoi jälleen osallistua aktiivisesti vallankumoukselliseen bolševistiseen työhön. Iljitš osasi yleensä oikein hyvin päästä ihmisistä selville ja hän arvosti suuresti Aleksandr Dmitrijevitsiä. Hän oli hyvin vaatimaton ihminen, ei puhuja eikä kynäilijä, mutta erinomainen organisaattori, käytännön mies, joka tiesi tehtävänsä ja tunsu maaseudun. Samalla hän oli vaikeuksia pelkäämätön erinomainen vallankumousmies, joka

antautui kokonaan työhönsä, taisteluun asian puolesta, jonka merkityksen hän ymmärsi perinpohjin. Hän teki työtä Iljitšin johdolla, tämä piti häntä arvossa, huolehti hänen terveydestään ja levostaan. Nähdessään Tsurupan väsyneenä ja työstä rasittuneena Iljitš paheksui puolittain leikillään, puolittain vakavasti sitä, että hän ei säästä „valtion omaisuutta” (niin nimitimme kotikielellämme asialleen uskollisia kommunisteja). Iljitš piti Aleksandr Dmitrijevitšistä myös toverina.

Neuvostovallan elintarvikepolitiikkaan sisältyi tuolloin viljamonopolin järjestäminen, ts. kaikkalainen viljan yksityiskauppa kiellettiin, kaikki viljan ylijäämä oli ehdottomasti luovutettava valtiolle kiinteästä hinnasta, ylijäämäin salaaminen kiellettiin, kaikki viljaylijäämät luetteloitiin tarkasti, järjestettiin kunnollista viljan kuljetusta viljavilta seuduilta puutetta kärsiville paikkakunnille sekä kulutus- ja kylvövarastoihin. Itseasiassa se oli osa suunnitelmallista taloutta, sosialistista taloutta, mutta sitä piti hoitaa oloissa, kun ei talouden perustuksia ollut saatu vielä uuteen kuntoon, kun talonpoikaistalous oli yhäkin yksityistalonpoikain taloutta.

Heinäkuun 29—30 pnä 1919 Moskovan Neuvosto ja Moskovan ammattiliittoneuvosto kutsuivat koolle tehdaskomiteain, ammattiliittohallintojen edustajain, Moskovan työläisten keskusosuekunnan valtuutettujen ja „Kooperatsia” yhtymän valtuuston konferenssin yhteisen kuluttajayhdistyksen järjestämiseksi Moskovassa. Konferenssissa oli läsnä sekä menševikkejä että riippumattoman kooperaation kannattajia. Vladimir Iljitš piti tässä konferenssissa puheen heinäkuun 30 pnä. Hän toivotti konferenssille menestystä työssä, mutta korosti painokkaasti, että kaikki riippuu siitä, saadaanko kansalaisodassa voitto ja päästään järjestämään uudella tavalla koko yhteiskuntalaitos, mikä antaa kooperaatiolle oikean suuntauksen.

Hän puhui siitä, että Lokakuun sosialistisesta vallankumouksesta oli kulunut vasta 20 kuukautta eikä sinä aikana luonnollisestikaan ollut voitu koko vanhaa järjestystä saattaa uusille raiteille. Iljitš puhui siitä, ettei ole hävitettävä ainoastaan vanhat laitokset, ei ainoastaan tilanherrat ja kapitalistit, vaan on hävitettävä myös kapitalismin ja pientalonpoikaistalouden kasvattamat tavat, jotka ovat vuosisatojen kuluessa syöpyneet jokaiseen pienomistaja-isäntään.

Nyt kun kollektiivinen talous on vallitsevana taloudenhoitomuotona¹, jokainen käsittää mistä Lenin puhui, hän puhui yksityistalouden vaihtumisesta kollektiiviseksi. Hän sanoi, että oli käynnissä kapitalismin ja sosialismin välinen viimeinen ja ratkaiseva taistelu ja että ainoastaan sosialismi voi hävittää ainiaaksi

¹ Muistelmat on kirjoitettu 1938.— *Toim.*

nälän, riiston, toisen hyötymisen toisen työstä. Hän puhui siitä, että bolševikit ovat ryhtyneet sosialistiseen viljanhankintaan huoltaakseen leipäviljalla Punaisen Armeijan ja työläisväestön. Ensimmäisenä vuotena oli saatu hankintoihin ainoastaan 30 miljoonaa puutaa.

Vladimir Iljitš sanoi: „Seuraavana vuonna hankimme yli 107 miljoonaa puutaa siitä huolimatta, että sota-asiain kannalta sekä viljavimmille maille pääsyn kannalta olimme tänä toisena vuotena vaikeammassa olosuhteissa, sillä meillä ei ollut lainkaan pääsyä paitsi Siperiaan, myöskään Ukrainaan eikä suureen osaan kaukaista etelää. Siitä huolimatta viljanhankintamme on kolminkertaistunut, kuten näette. Elintarvikekoneiston töiden näkökulmasta se on suuri voitto, mutta siitä näkökulmasta, kuinka huolletaan viljalla ei-maataviljelevät paikkakunnat, se on varsin vähän, sillä kun on suoritettu tarkkoja tutkimuksia ei-maataviljelevän väestön ja erikoisesti kaupunkien työläisväestön ravinto-oloista, niin on käynyt ilmi, että tämän vuoden keväänä ja kesällä työmies on kaupungeissa saanut Elintarvikekomitealta suunnilleen vain puolet elintarvikkeista ja muu sen on ollut pakko hankkia vapaakauppatorilta, Suharevkalta ja keinottelijoilta, jota paitsi edellisestä puoliskosta työläinen on maksanut yhden kymmeneksen kaikista menoistaan ja jälkimmäisestä puoliskosta yhdeksän kymmenesosaa. Kuten on sopinut odottaakin, herrat keinottelijat kiskovat työläiseltä 9-kertaisesti sen hinnan, minkä valtio ottaa hankintaviljasta. Jos otetaan nämä elintarviketilanteemme tarkat tiedot, niin meidän täytyy sanoa, että me seisomme puoleksi, toisella jalalla vanhassa kapitalismissa ja olemme vain puoleksi päässeet pois tästä keinottelun hetteiköstä, keinottelun suosta ja ehtineet todella sosialistisen viljanhankinnan kannalle, kun vilja ei ole enää tavaraa, ei ole enää keinottelun kohde eikä kauden, taistelun ja monien köyhtymisen aihe ja syy”.

Ja edelleen Lenin sanoi:

„Nyt on käynnissä ratkaiseva ja viimeinen taistelu kapitalismia vastaan ja vapaata kauppaa vastaan, ja meillä tapahtuu nyt kapitalismin ja sosialismin välinen perustaistelu. Jos me voitamme tässä taistelussa, niin ei tule enää olemaan paluuta kapitalismiin eikä entiseen valtaan, ei mihinkään siihen, mitä oli ennen”¹.

Monissa puheissaan ja lausunnoissaan vuonna 1919 Iljitš selitti työmiehille sekä työläisnaisille, talonpojille ja puna-armeijalaisille Neuvostovallan elintarvikepolitiikan tarkoitusta ja

¹ V. I. Lenin, Teokset, 29. osa, ss. 481—482, 487 (harvennus N. K. Krupskajan).— Toim.

merkitystä ja puhui kollektiivisesta taloudesta. Elämä on osoittanut otetun linjan oikeaksi.

Iljitš ei pitänyt huolta yksinomaan Punaisen Armeijan tarvitsemasta viljasta, hän ajatteli alituisesti, miten piti vahvistaa Punaisen Armeijan tiiveyttä ja kurinalaisuutta. Hänen mielestään varmin keino oli liittää kokoomukseltaan talonpoikaisen Punaisen Armeijan riveihin työläisiä. Sen tähden hän tervehti innostuneesti rintamalle, taistelun tuoksinaan lähteviä pietarilaisia työläisiä ja tervehti samasta syystä myös Moskovan työläisiä. Hän luotti työläisiin, piti hyvin tärkeänä heidän nostamistaan johtaville paikoille, työläiskomissaarien, punaisten komentajien virkaan. Hän kehotti puna-armeijalaisia voimistamaan valppauttaan. Kirjeessään työläisille ja talonpojille Koltšakista saadun voiton johdosta Iljitš mainitsi:

„...tilanherroja ja kapitalisteja ei ole murskattu eivätkä he tunnusta itseään voitetuiksi: jokainen järkävä työmies ja talonpoika näkee, tietää ja käsittää, että heidät on vasta lyöty hajalle, että he ovat menneet piiloon, kätkeytyneet ja pukeutuneet usein „neuvostolliseen” „suojaväriin”. Monet tilanherrat ovat soluttautuneet neuvostotiloille, kapitalistit kaikenlaisiin „päähallintoihin” ja „keskusvirastoihin”, neuvostovirkailijoiksi; he vaanivat joka askeleella Neuvostovallan virheitä ja heikkouksia kukistaakseen sen, avustaakseen tänään tšekkoslovakkeja ja huomenna Denikiniä.

On kaikin voimin seurattava ja otettava kiinni näitä ryöväreitä, piileskeleviä tilanherroja ja kapitalisteja, paljastettava heidät *kaikenlaisten naamioittensa takaa* ja rangaistava säälimättä, sillä he ovat työtätekevien pahimpia vihollisia, taitavia, kokeneita, asiansa tuntevia vihollisia, jotka odottelevat kärsivällisesti otollista tilaisuutta salaliittoa varten, he ovat sabotoijia, jotka eivät kaihda mitään rikosta vahingoittaakseen Neuvostovaltaa. Näitä työtätekevien vihollisia, tilanherroja, kapitalisteja, sabotoijia ja valkoisia kohtaan on oltava säälimättömiä.

Mutta jotta osattaisiin ottaa heitä kiinni, on oltava taitavia, varovaisia, tietoisia, on mitä tarkimmin valvottava vähäisimpiäkin häiriöitä, vähäisimpiäkin poikkeamia Neuvostovallan lakien tunnollisesta täyttämisestä. Tilanherrojen ja kapitalistien voima ei ole vain heidän tiedoissaan ja heidän kokemuksessaan, ei vain siinä, että he saavat apua maailman rikkaimmilta mailta, vaan myöskin niiden laajojen joukkojen tottumusten ja tietämättömyyden voimassa, jotka haluavat elää „vanhaan tapaan” eivätkä ymmärrä sitä, että on välttämättä noudatettava tiukasti ja tunnollisesti Neuvostovallan lakeja”¹.

¹ V. I. Lenin, Teokset, 29. osa, ss. 514—515.— Toim.

Monia säikytti tämä kehoitus valppauteen. Iljitšille kerrottiin paljon sellaista, kuinka puna-armeijalaiset tekivät toisinaan selvää jostakusta pystyvästä komentajasta milloin sen tähden, että hän oli herrassyntyinen, milloin taas jokin hänen määräyksensä ei miellyttänyt tai vain jostakin pikkuasiasta. Eräät kertoessaan hymähtelivät kuin sanoakseen: „Sellaisia ne teidän mainiot puna-armeijalaisenne sitten ovat!”

Sattui tietenkin paljon sellaisia tapauksia, ettei syytetty siitä, mistä olisi pitänyt, eikä syytetty sitä, jota olisi pitänyt syyttää. Selvillesaamista haittasi tietojen puute, entinen pikkuomistajan mittapuu mikä oli hyvää mikä pahaa ja sangen monien kysymysten anarkistinen käsittely. Ja Iljitš pani koville meidät, valistustyön tekijät, vaati järjestämään laajemmin aikuisten työläisten, talonpoikain ja puna-armeijalaisten opiskelun eikä suhtautumaan siihen muodollisesti, virallisesti, vaan laajentamaan opiskelevien näköpiiriä ja saamaan siihen läpeensä puoluekantaisuuden hengen. Hän vaati, että oli avattava kaikki tiet korkeakoulusivistykseen niille, joilta ne tiet olivat aikaisemmin tukossa.

Juuri vuonna 1919 julkaistiin joukko määräyksiä, jotka avasivat kaikille pääsyn korkeakouluihin, järjestettiin työläistiedekuntia (rabfak — yliopistoon valmentava koulu. *Suom.*), pantiin toimeen monilukuisia työläiskursseja, vuonna 1919 järjestettiin ensimmäinen neuvostopuoluekoulu.

Iljitš oli vuoden 1919 lopulla hyvin huonon näköinen (on tallella yksi senaikainen valokuva, jossa hän on menossa kurseille, siitä näkyy, miten huonokuntoiselta hän silloin näytti), hän oli usein väsynyt ja huolestunut, kun käväisin hänen luonaan. Tulin sisään, ja hän oli vaiti. Tiesin, että hänet sai puhumaan ja hänen mielialansa paranemaan kertomalla jotain kuvaavaa rabfakilaisten elämästä, neuvostopuoluekoulun elämästä. Oli sitä kertomistakin. Iljitšiä kiinnosti, kuinka kasvaa ihmisten tietoisuus, kuinka he oppivat paremmin ymmärtämään edessäolevia tehtäviä. Jouduin puhumaan Iljitšin kanssa paljon näistä aiheista.

Elokuun 10—17 päivinä Pietarissa pidettiin „puolueviikko”; samanaikaisesti toimitettiin puolueen VIII edustajakokouksen päätöksen mukaisesti puolueen jäsenten „uudestirekisteröinti”, joka pitkittyi syyskuun loppuun. Moskovassa „puolueviikko” pidettiin lokakuussa 8—15 päivien välillä.

Lokakuun 11 pnä Vladimir Iljitš kirjoitti artikkelinsa „Työväen valtio ja puolueviikko”, missä ilmeni erikoisen selvästi Iljitšin käsitys puolueesta ja siitä, millainen uuden neuvostohallintalaitoksen tulee olla ja miten tärkeää on nostaa siihen enemmän voimia työväen ja työtätekevän talonpoikaiston riveistä.

Iljitš kirjoitti siinä artikkelissaan: „Puolueviikkoa vietetään Moskovassa Neuvostovallalle tukalana ajankohtana. Denikinin

saamat menestykset ovat saaneet aikaan sen, että tilanherrat, kapitalistit ja heidän ystävänsä ovat ryhtyneet voimistamaan epätoivon vimmallalla salaliittoja, että porvaristo on tehostanut ponnistelujaan pakokauhun synnyttämiseksi ja Neuvostovallan vankkuuden järkyttämiseksi kaikin keinoin. Horjuvat, epäroivät ja tiedottomat pieneläjät sekä heidän mukanaan intelligentit, eserrät ja menševikit ovat, kuten tavallista, alkaneet horjua entistä enemmän ja ensimmäisinä ovat antaneet kapitalistien pelästyttyä itseään.

Mutta olen sitä mieltä, että Moskovassa vietettävän puolueviikon sattuminen vaikeaan ajankohtaan on meille vain eduksi, sillä se on hyödyksi asialle. Me emme tarvitse puolueviikkoa paraatin vuoksi. Muodollisia puolueen jäseniä meillä ei tarvita ilmaiseksikaan. Meidän puolueemme, vallankumouksellisen työväenluokan puolue, on ainoa hallituspuolue maailmassa, joka ei ole huolissaan jäsenmääränsä lisäämisestä, vaan jäsenistönsä laadullisesta parantamisesta, puolueen puhdistamisesta „mukaan lyöttäytyneistä”. Me olemme jo moneen otteeseen suorittaneet puolueen jäsenten uudelleenrekisteröinnin ajaaksemme pois nuo „mukaan lyöttäytyneet” ja jättääksemme puolueeseen vain tietoiset ja kommunistille vilpittömästi uskolliset jäsenet. Me käytimme sekä rintamalle mobilisoimista että talkootöitä puhdistaksemme puoluetta niistä, jotka mielivät vain „käyttää hyväkseen” hallituspuolueen jäsenten asemasta johtuvia etuisuuksia, sellaisista, jotka eivät halua kantaa kommunismin hyväksi tehtävän uhrautuvaisen työn taakkaa.

Ja nyt, kun on parhaillaan käynnissä voimaperäinen mobilisointi rintamalle, puolueviikko on hyväksi siltä kannalta, ettei se johda mukaanlyöttäytymishaluisia kiusaukseen. Me kutsumme puolueeseen sankoin joukoin vain tavallisia työläisiä ja köyhimpiä talonpoikia, työtätekeviä talonpoikia, *mutta emme* keinottelijatalonpoikia. Näille rivijäsenille me emme lupaa emmekä anna mitään etuja puolueeseen liittymisestä. Puolueen jäsenille lankeaa nyt päinvastoin tavallista raskaampi ja vaarallisempi työ.

Sitä parempi. Puolueeseen tulee vain vilpittömiä kommunismin kannattajia, vain tunnollisesti uskollisia työväen valtiolle, vain rehellisiä uurastajia, vain sellaisia, jotka todella edustavat kapitalismin aikana sorrettujen joukkoja.

Vain sellaisia puolueen jäseniä me tarvitsemmekin.

Me emme tarvitse uusia jäseniä puolueeseen mainostuksen vuoksi, vaan tosiyötä varten. Heitä me kutsumme puolueeseen. Työtätekeville me avaamme puolueen ovet leveästi auki”¹.

¹ V. I. Lenin, Teokset, 30. osa, ss. 45—46.— Toim.

Ja edelleen Iljitš toisti sen, mitä oli jo sanonut Jakov Mihailovitš Sverdlovin hautajaisissa, että rivityömiesten ja talonpoikain keskuudessa on hyvin paljon järjestäjä- ja johtajakykyjä. Heille hän osoitti kehotuksensa ryhtyä sosialistiseen rakennustyöhön: „Jos te olette vilpitön kommunismin kannattaja, niin käykää rohkeammin tähän työhön, älkää pelätkö sen uutuutta ja vaikeutta, älkää välittäkö vanhoista ennakkoluuloista, joiden mukaan tämä työ on muka voimienmukaista vain niille, jotka ovat saaneet virallisen sivistyksen”¹.

Kirjoituksen loppupuolella olivat nämä sanat: „Työätekevien joukot ovat puolellamme. Siinä on meidän voimamme. Siinä on maailman kommunismin voittamattomuuden lähde”.

Iljitš osoitti tuona tukalana ajankohtana puheensa ja kirjoituksensa alituisesti työläisille ja puna-armeijalaisille. Hänen sanansa innoittivat: Jaroslavl, Vladimirin ja Ivanovo-Voznesenskin työläisiä lähti joukoittain rintamalle.

„*Ainoastaan* työläisten ja talonpoikain etujoukkoaan kohtaan osoittaman *myötätunnon* voima on pystynyt *tekemään ihmeitä*”, kirjoitti Iljitš.

„Sillä se on ihme; työläiset, jotka ovat saaneet kestää nälän, kylmän, hävityksen ja rappiotilan ennenkuulumattomat rasitukset, ovat säilyttäneet kaiken mielenpirteytensä, kaiken uskollisuutensa Neuvostovaltaa kohtaan, kaiken itseuhrauksen ja sankaruuden voimansa, ja sen lisäksi ovat kaikesta valmentumattomuudestaan ja kokemattomuudestaan huolimatta ottaneet kantaakseen valtiolaivan ohjauksen taakan! Ja vielä hetkellä, kun myrskyn voima on rajuimmillaan...

Proletaarisen vallankumouksemme historia on täynnä sellaisia ihmeitä. Sellaiset ihmeet vievät varmasti ja ehdottomasti, olivatpa erinäiset vaikeat koetukset miten kovia tahansa, maailman Neuvostotasavallan täydelliseen voittoon”².

Nuorisossa syntyi myös halu lähteä rintamalle. Me, poliittisen valistustyön tekijät, näimme silloin paljon vaivaa ensimmäisen neuvostopuoluekoulun kanssa, missä koetimme välttää antamasta nuorisolle „virallista” oppia, jota Iljitš niin moitti, vaan tietoja, jotka olisivat aseistaneet silloisten tapahtumain ymmärtämyksellä. Olimme hirveän iloisia siitä, että Iljitš tuli lokakuun 24 p:nä 1919 ensimmäisen neuvostopuoluekoulumme päästötillaisuuteen.

„Toverit! — aloitti hän puheensa. — Tiedätte, että emme ole tänään kokoontuneet yhteen pelkästään halusta viettää enemmistönne käymän neuvostokoulukurssin päättäjaisjuhlaa, vaan myös sen tähden, että lähes puolet koko teidän päästöstänne on tehnyt

¹ V. I. Lenin, Teokset, 30. osa, ss. 46—47.— Toim.

² Sama, ss. 53—54.— Toim.

päätöksen lähteä rintamalle antaakseen uutta, oleellista lisäapua rintamalla taisteleville sotajoukoille”¹.

Iljitš kertoi täyden toden rintamilla vallitsevasta vaikeasta tilanteesta jatkaen: „Nämä ovat ne syyt miksi olemme kuitenkin suostuneet toivomukseenne, niin raskas kuin tämä uhri onkin — lähettää rintamalle tänne kokoontuneet sadat kurssilaiset, jotka ovat tietävästi tarpeen työhön Venäjällä”.

Kerrottuaan rintamalla käynnissä olleesta taistelusta Iljitš puhui vielä neuvostopuoluekoululaistemme edessä olevasta työstä.

„Työläisten ja talonpoikain edustajina niillä, jotka lähtevät rintamalle, ei voi olla valinnan varaa. Heidän tunnuksenaan tulee olla — kuolema tai voitto. Jokaisen teistä tulee osata lähestyä takapajuisimpia, kehittymättömmimpiäkin puna-armeijalaisia selittääkseen työtätekevän kannalta hyvin ymmärrettävällä kielellä tilanteen, auttaakseen heitä vaikealla hetkellä, hävittääkseen kaiken horjunnan ja opettaakseen heitä taistelemaan sabotaasiin, velttouden, puijauksen tai petoksen moninaisia ilmenyksiä vastaan. Tiedätte, että meidän riveissämme sekä komentajistossa on vielä paljon sellaisia tapauksia, siinä tarvitaan sellaisia, jotka ovat käyneet tietyn oppikurssin, ymmärtävät poliittisen tilanteen ja osaavat antaa apua työläisten ja talonpoikain laajoille joukoille näiden taistellessa petturuutta ja sabotaasia vastaan. Neuvostovalta toivoo teidän osoittavan paitsi mieskohtaista rohkeutta myös kaikenpuolista apua niille joukoille, lopettavan kaikkinaisen horjunnan niiden keskuudessa ja näyttävän, että Neuvostovallalla on voimia, joita se käyttää hyväkseen millä vaikealla hetkellä hyvänsä”².

Neuvostopuoluekoululaiset osoittivat olevansa luottamuksen arvoisia.

Iljitšin puhe oli ohjeena myös kaikille meille poliittisen valistustyön tekijöille.

Iljitš ei puhunut ainoastaan kokouksissa mieltään vaivaavista asioista, vaan myös kotona varsinkin silloin, kun kävi joku läheinen toveri. Vuoden 1919 lopulla meillä alkoi käydä usein Inessa Armand, jonka kanssa Iljitš puhui erikoisen mielellään liikkeen näköaloista. Inessan vanhin tytär oli jo ollut rintamalla ja oli vähällä tuhoutua Leontjevin kujalla toimeenpannussa räjähdyksessä syyskuun 25 p:nä. Muistan, miten Inessa tuli keran meille nuoremman tyttärensä Varjan kanssa, joka oli silloin aivan nuori neitonen ja josta tuli myöhemmin uskollinen puolueen jäsen, ja Iljitš ryhtyi heidän aikanaan „liikuttelemaan sotajoukkoja”, kuten tapasin sanoa vanhaan tapaan; muistan, kuinka

¹ V. I. Lenin, Teokset, 30. osa, ss. 53—54.— *Toim.*

² Sama, ss. 63—64.— *Toim.*

Varjušan silmät välkkyivät. Iljitš „liikutteli sotajoukkoja” mielellään myös silloisen kotiapulaisemme Olimpiada Nikanorovna Žuravljovan kanssa. Olimpiada Nikanorovna oli aikaisemmin ollut Uralilla työssä rautatehtaassa tavallisena työläisenä ja sittemmin siivoojana „Pravda” lehden toimituksessa. Iljitšin mielestä hänellä oli hyvä proletaarin vaisto. Ja keittiössä istuen (vanhasta tottumuksesta Iljitš aterioi ja joi teetä mielellään keittiössä) hän pohti Olimpiada Nikanorovnan kanssa tulevia voittoja.

Iljitš ei erehtynyt. Neuvostovallan kaksivuotispäivän otimme vastaan voitoin.

Lokakuun vallankumouksen vuosipäiväksi Iljitš kirjoitti innokkaan tervehdyksen Pietarin työläisille, „Pravdaan” hän kirjoitti artikkelin „Neuvostovalta ja naisen asema” ja „Bednota” lehteen artikkelin talonpojille „Kaksi vuotta Neuvostovaltaa”.

Marraskuun 7 p:nä Iljitš piti Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean, Moskovan Neuvoston, Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston ja tehdaskomiteain yhteisessä istunnossa selostuksen „Kaksi vuotta Neuvostovaltaa”. Iljitš ei esiintynyt mielellään juhlaistunnoissa eikä hänen puheensa tässäkin istunnossa ollut agitaatioluonteinen, se oli puhtaasti asiaselostus. Mutta sen sisältö vaikutti voimakkaasti, sytyttävästi läsnäoleviin ja nostatti myrskyisät suosionosoitukset.

Iljitš puhui siitä, että tärkein saavutus Neuvostovallan kulu-neelta kaksivuotiskaudelta oli „...työväen vallan rakennustyön antama oppi ...työläisten osallistuminen valtion yhteiseen hallintaan”, „...kaikkein tärkeimmän työn olemme tehneet vanhan valtionhallintakoneiston uudestaan järjestämisen alalla, ja vaikka tämä työ on ollut vaikea, olemme kuitenkin kahdessa vuodessa nähneet työväenluokan ponnistusten tulokset ja voimme sanoa, että meillä on sillä alalla tuhansia työläisten edustajia, jotka ovat läpäisseet koko taistelun tulen työntäen askel askeleelta porvarisvallan edustajia syrjään. Emme näe työläisiä ainoastaan valtion hallintakoneistossa, näemme heidän edustajiaan myös elintarvikeasioissa, sillä alalla, missä on ollut miltei yksinomaan vanhan porvarillisen hallituksen, vanhan porvarillisen valtion edustajia. Työläiset ovat luoneet elintarvikeasiain hallintakoneiston...” sanoi Lenin. Entisen 30% asemesta työläisedustajia tuli vuoden 1919 aikana hallintakoneistoon 80%.

Samoin Iljitš sanoi, että oli käynnissä tärkein työ — työ proletariaatin johtajien luomiseksi. Heitä syntyi rintamalla ja kaikilla hallinnon aloilla. Iljitš mainitsi talkootöiden merkityksestä ja työläisten puolueeseen otton merkityksestä. Yksinomaan Moskovassa hyväksyttiin puolueviikolla yli 14 tuhatta uutta puolueen jäsentä. Iljitš puhui vielä siitä reservistä, jonka muodosti

silloisen taistelun oloissa kasvatettu työläis- ja talonpoikaisnuoriso. Mutta hän sanoi, että pääasia, johon tuli kiinnittää huomiota, oli oikeiden suhteiden luominen monimiljoonaisen talonpoikaiston kanssa, välttämättömyys tehdä talonpoikaiston keskuudessa laajaa selitystyötä. Hän puhui siitä, miten kansalaissota avasi talonpojan silmät näkemään todellisen asiointilan.

Iljitš puhui rauhallisesti. Kaikkien mieliala oli juhlava.

VI. Majakovski, johon poliittisen valitustyön tekijät olivat tuolloin niin ihastuneet, ilmaisi yleisen mielialan Lokakuun valankumouksen toiselle vuosipäivälle omistamassaan runossa:

„Maailmaan
vaikka pisara,
kaksi myötä
levitkään sielujenne lumous
ja kasvattakoon
se työväen sankariryötä
nimeltään
v a l l a n k u m o u s.
Onnittelijat
ovia paukuttelevat tuskin?
He kai
pelosta
lääpälleen jäivät?
Ja olkoot.
Sadatta —
uskon! —
vietämme vuosipäivää”.

